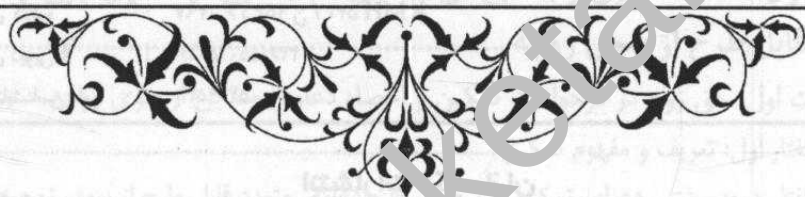




دعوی متقابل در دادرسی های خانواده



اعظم نوین روز

دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

سیدحسین سادات حسینی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان

سرشناسه	:	نوین روز، اعظم، ۱۳۶۴ -
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	دعوی متقابل در دادرسی های خانواده/ نویسندگان اعظم نوین روز، سیدحسین سادات حسینی.
مشخصات نشر	:	تهران : فکرسازان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۰ ص.
شابک	:	978-600-7560-79-2
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	حقوق خانواده — دعاوی
موضوع	:	Domestic relations -- Cases
موضوع	:	آیین دادرسی مدنی — ایران
موضوع	:	Civil procedure -- Iran
شناسه افزوده	:	سادات حسینی، سیدحسین، ۱۳۳۹ - مترجم
رده بندی کنگره	:	۱۳۰ / ۵۴۰ / ۵۴۰ KMH
رده بندی دیویی	:	۳۴ / ۵۵۰ / ۵۵۰۲۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۲۲۹۵۳۱

انتشارات اکسازان

دعوی متقابل در دادرسی های خانواده

نویسندگان:

اعظم نوین روز

سیدحسین سادات حسینی

تعداد صفحه: ۱۲۰ قطع: وزیری تیراژ: ۱۵ نسخه دیجیتال سال و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۶۰-۷۹-۲ قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

آدرس انتشارات: تهران، خ انقلاب، خ وحید نظری، قبل از تقاطع فخررازی، ک قدیری، پ ۲۲
واحد: ۴. تلفن: ۶۶۹۶۰۷۶۰

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

مقدمه.....	۹
بخش اول: احصاء حقوق به تبع آن دعاوی قابل طرح از سوی زوج و دعاوی	
متقابل قابل طرح از سوی زوج.....	۱۳
مبحث اول: حق زوج در درخواست تمکین و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوجه.....	۱۵
گفتار اول: تعریف و مفهوم تمکین.....	۱۶
گفتار دوم: بررسی دعاوی تمکین از سوی زوج و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوجه در مقام	
دعوی تقابل.....	۱۸
بند اول: طرح دعوی متقابل طلاق از سوی زوج در مقابل دعوی تمکین زوج.....	۱۹
بند دوم: طرح دعوی متقابل فسخ نکاح از سوی زوج در مقابل دعوی تمکین زوج.....	۳۷
مبحث دوم: حق زوج در درخواست طلاق و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوجه.....	۴۶
گفتار اول: تعریف و مفهوم طلاق و موجبات آن.....	۴۷
گفتار دوم: بررسی دعاوی طلاق از سوی زوج و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوجه در مقام	
دعوی تقابل.....	۴۸
بند اول: طرح دعوی متقابل نفقه از سوی زوجه در مقابل دعوی طلاق زوج.....	۴۸
بند دوم: طرح دعوی متقابل اجرت المثل و نخله از سوی زوجه در مقابل دعوی طلاق زوج.....	۵۸
مبحث سوم: حق زوج در فسخ نکاح و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوجه.....	۶۱
گفتار اول: مبنا ماهیت و شرایط و موجبات فسخ نکاح از سوی زوج.....	۶۱
گفتار دوم: بررسی دعاوی فسخ نکاح از سوی زوج و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوجه در	
مقام دعوی تقابل.....	۶۶

- بند اول: طرح دعوی متقابل نفقه از سوی زوجه در مقابل دعوی فسخ از سوی زوج ۶۷
- بند دوم: طرح دعوی متقابل مهر از سوی زوجه در مقابل دعوی فسخ از سوی زوج ۷۰
- بند سوم: طرح دعوی متقابل اجرت المثل و تحله از سوی زوجه در مقابل دعوی فسخ از سوی زوج ۷۵
- مبحث چهارم: حق زوج در درخواست اثبات زوجیت و ثبت نکاح و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوجه ۷۷
- گفتار اول اهمیت ثبت نکاح و ضمانت اجرای عدم ثبت ۷۸
- گفتار دوم بررسی دعوی اثبات زوجیت و الزام به ثبت واقعه ازدواج از سوی زوج و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوجه در مقام دعوی تقابل ۸۰
- بند اول: طرح دعوی تقابل ابطال عقد موقت از سوی زوجه در مقابل دعوی اثبات زوجیت از سوی زوج ۸۱
- بخش دوم: احصاء حقوق و تعارض آن دعاوی قابل طرح از سوی زوجه و دعاوی متقابل قابل طرح از سوی زوج ۸۳
- مبحث اول: حق زوج در درخواست طلاق و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوج ۸۵
- گفتار اول: تعریف و مفهوم طلاق و موجبات آن ۸۶
- گفتار دوم: بررسی دعاوی طلاق از سوی زوجه و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوج در مقام دعوی متقابل ۸۶
- بند اول: طرح دعوی متقابل تمکین از سوی زوج در مقابل دعوی طلاق زوجه ۸۷
- بند دوم: طرح دعوی متقابل زوج مبنی بر منع زوجه از اشتغال و کار در مقابل طرح دعوی طلاق زوجه ۹۱
- بند سوم: طرح دعوی متقابل زوج مبنی بر صدور مجوز ازدواج مجدد در مقابل طرح دعوی طلاق زوجه ۹۴
- مبحث دوم: حق زوج در مطالبه نفقه و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوج ۹۸
- گفتار اول: بررسی ماهیت نفقه و رابطه آن با الزام ۹۸
- گفتار دوم: بررسی دعوی نفقه از سوی زوجه و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوج در مقام دعوی متقابل ۹۸
- بند اول: طرح دعاوی متقابل تمکین از سوی زوج در مقابل دعوی نفقه زوج ۹۹
- بند دوم: طرح دعاوی متقابل طلاق از سوی زوج در مقابل دعوی نفقه زوجه ۱۰۲

- بند سوم: طرح دعوی متقابل فسخ نکاح از سوی زوج در مقابل دعوی نفقه زوجه..... ۱۰۴
- بند چهارم: طرح دعوی متقابل استرداد فرزند از سوی زوج در مقابل دعوی نفقه زوجه..... ۱۰۶
- مبحث سوم: حق زوجه در درخواست ابطال عقد نکاح و احصاء دعاوی متقابل از سوی زوج
..... ۱۱۰
- گفتار اول: بررسی موجبات ابطال نکاح..... ۱۱۰
- بند اول: اذن ولی در نکاح بالغه باکره..... ۱۱۰
- بند دوم: از موارد و مصادیق دیگر ابطال همانا احراز اکراه و اجبار در عقد نکاح است..... ۱۱۳
- بند دوم: بررسی دعوی ابطال نکاح از سوی زوجه و دعاوی متعدد قابل طرح از سوی زوج در
مقام دعوی تقابل..... ۱۱۴
- بند اول: طرح دعوی متقابل از سوی زوج به خواسته ثبت واقعه ازدواج در مقابل دعوی ابطال صیغه
نامه (ابطال نکاح) از سوی زوج به علت عدم اذن ولی..... ۱۱۵
- بند دوم: طرح دعوی متقابل از سوی زوج به خواسته تمکین در مقابل طرح دعوی اصلی زوجه مبنی
بر ابطال عقد نکاح به علت اکراه..... ۱۱۷
- فهرست منابع..... ۱۱۹**

مقدمه

بیان مسأله

با ازدواج بین زوجین، و یأس و نومییدی از ادامه زندگی دعاوی متعدد از سوی هر یک از طرفین در مراجع قضایی مطرح می شود که بعضی از دعاوی صرفاً در جهت مطالبات مالی است و بعضی از دعاوی در جهت انحلال نکاح است. در بعضی موارد زوج شروع کننده اقدام قانونی است و در بعضی موارد زوجه ابتدائاً به جهت طرح دعوی اقدام می کند. بطور مسلم پس از شروع دعوی از سوی هر یک از طرفین، طرف مقابل در مقام دفاع بر می آید، ولی آنچه مهم است اینکه نحوه دفاع چگونه خواهد بود. گاهی طرف مقابل بدون هیچ گونه اقدام اضافی مبادرت به دفاع و پاسخگویی ساده می نماید اما گاهی نوع ادعای طرف مقابل به نحوی است که لزوماً باید دعوی متقابل مطرح نماید.

از اینکه چه مواقعی دفاع صرف کفایت می کند باید به مفاد قانون آئین دادرسی مدنی و قانون خاص یعنی قانون حمایت خانواده مصوب سال ۹۲ مراجعه کرد.

در ماده ۱۴۲ قانون آئین دادرسی مقرر می دارد که دعاوی تهاثر صلح و فسخ و رد خواسته و امثال آن که برای دفاع از دعاوی اصلی اظهار می شود دعوی متقابل محسوب نمی شود یعنی طرف مقابل لازم نیست دعوی تقابل مطرح کند بلکه در قالب دفاع کفایت می کند. از طرفی ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده سال ۹۲ نیز عنوان می دارد هرگاه زوج دعوی طلاق را مطرح نماید دادگاه مکلف است امور مالی زوجه از قبیل مهر، نفقه، و جهیزیه و امور غیر مالی از حضانت فرزندان را تعیین تکلیف نماید که این امر مبین اینست که دعوی تقابل لازم نیست.

حال هر گاه هیچیک از موارد فوق مطرح نبود طرف مقابل بایستی در جهت دفاع و یا ادعایی که در مقام دفاع مطرح می نماید مبادرت به طرح دعوی تقابل نماید.

دعوی تقابل یک دعوی طاری محسوب می شود که به موجب ماده ۱۴۱ قانون آئین دادرسی مدنی هر گاه یا دعوی اصلی ناشی از یک منشأ بوده یا ارتباط کامل داشته باشد می توان چنین دعوایی را طرح کرد که با دعوی اصلی توأمان رسیدگی می شود.

هرچند در قانون آئین دادرسی مدنی دعوی تقابل یک تعریف و چارچوب دارد ولی به نظر می رسد در دعوی خانوادگی با توجه به عرف قضائی چهره دعوی متقابل اندکی تفاوت داشته باشد. به عنوان مثال، هرچند در ماده ۱۰۲ قانون آئین دادرسی مدنی فسخ به عنوان دفاع محسوب می شود و نیازی به دعوی تقابل ندارد ولی به نظر می رسد که فسخ مندرج در ماده ۱۴۲ مربوط به دعوی مالی است و نه نکاح، بنابراین هرگاه دعوی اصلی از سوی زوج یا زوجه مطرح شود و طرف مقابل مدعی فسخ نکاح باشد به جهت اینکه یک ادعایی خاص می باشد مستلزم اینست که طرف مقابل در قالب دعوی متقابل، بایستی ادعای فسخ را مطرح نماید و صرف دفاع کفایت نمی کند.

از طرفی هرچند در ماده ۱۴۱ دعوی تقابل را تعریف نموده و در صورتی که با دعوی اصلی از یک منشأ باشد و بایستی ارتباط متقابل داشته باشند ولی بعضاً در دادرسی خانوادگی مواردی مطرح می شود که طرف مقابل دعوی اصلی دعوایی را تحت عنوان دعوی تقابل مطرح می کند که چه بسا با دعوی اصلی ارتباط کامل نداشته باشد ولی دادگاه آنها را توأمان رسیدگی کند که شاید این روش به جهت مقتضای عقد نکاح باشد.

در این مجموعه، درصدد آن هستیم که کلیه دعوی اصلی که ممکن است از سوی زوج طرح شود و ضرورت دارد که زوجه نیز در مقام دفاع، دعوی تقابل طرح نماید و همچنین کلیه دعوی اصلی یا ابتدایی که از سوی زوج مطرح می شود و ضرورت دارد که زوج در مقام دفاع دعوی تقابل طرح نماید را مطرح نمائیم و به عبارتی مرزبندی بین دفاع و دعوی تقابل را مشخص نمائیم.

سؤالات تحقیق:

۱. آیا دعوی تقابل در حوزه خانواده از تمامی ضوابط قانون آئین دادرسی مدنی پیروی می کند؟

۲. آیا دعاوی از نوع اثبات رابطه زوجیت با آثار رابطه زوجیت می توانند در مقابل یکدیگر مطرح می شوند؟

فرضیه های تحقیق

۱. به نظر می رسد که در حوزه خانواده از تمامی ضوابط قانون آئین دادرسی مدنی پیروی نمی کند.

۲. دعاوی از نوع اثبات رابطه زوجیت با آثار رابطه زوجیت می توانند در مقابل یکدیگر مطرح شوند.

سوابق تحقیق

هرچند در کتب حقوق خانواده به بحث تمامی حقوق خانواده از جهت ماهوی پرداخته شده و در کتب حقوق آئین دادرسی مدنی به تبیین ضوابط تعیین دعوی تقابل پرداخته شده است ولی درخصوص دعوی تقابل در حوزه خانواده کتاب یا مقاله ای در دسترس نیست.

اهداف کاربردی

این کتاب ضمن اینکه مبانی نظری را تقویت می کند می تواند قابل استفاده همه دانشجویان و کسانی که در رشته حقوق مشغول به تحصیل هستند مفید باشد بلکه بطور مشخص از جهت کاربردی برای قضات و وکلاء و کارشناسان حقوقی که به نحوی با دادگاه خانواده مواجه هستند می تواند مفید باشد.